

**ע"פ 227/15 - המערער בע"פ 227/15 והמשיבה בע"פ
269/15; מדינת ישראל נגד המשיבים בע"פ 227/15; ח'אלד
חמד, מוהנד ארשייד, המערער בע"פ 269/15; סלאם שרארה**

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

**ע"פ 227/15
ע"פ 269/15**

לפני:
כבוד השופט א' חיות
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט ד' ברק-ארז

המערער בע"פ 227/15
והמשיבה בע"פ 269/15:
מדינת ישראל
נ ג ד

המשיבים בע"פ 227/15:
1. ח'אלד חמד
2. מוהנד ארשייד

המערער בע"פ 269/15:
סלאם שרארה

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
מיום 26.11.2014 בת"פ 56246-02-13 שניתן על ידי
כבוד סגן הנשיא ת' כתילי

תאריך הישיבה: י"א באייר התשע"ה (30.4.2015)

בשם המערער בע"פ 227/15
והמשיבה בע"פ 269/15:
עו"ד לינור בן אוליאל

בשם המשיב 1 בע"פ 227/15:
עו"ד אבו אחמד מוסטפא

עמוד 1

עו"ד חאלד אבו אחמד
עו"ד ראפי מסאלחה
גב' ברכה וייס

בשם המשיב 2 בע"פ 227/15:
בשם המערער בע"פ 269/15:
בשם שירות המבחן למבוגרים:

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. מה העונש הראוי למי שהיו מעורבים בקשר לבצע שוד מזוין בבית ובהוצאתו מן הכוח אל הפועל? זו השאלה שעמדה במרכז הערעורים שהוגשו במקרה זה הן על ידי המדינה והן על ידי אחד מן המעורבים בפרשה.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 24.1.2014 הוגש כתב אישום מתוקן שנסב על אירוע חמור של שוד מזוין בבית מגורים (ת"פ 56246-02-13, סגן הנשיא ת' כתילי). על-פי האמור בכתב האישום שלושה מן הנאשמים (שהם גם בעלי הדין כאן) ח'אלד חמד (להלן: חמד), מוהנד ארשייד (להלן: ארשייד) וסלאם שרארה (להלן: שרארה) יחד עם אדם נוסף בשם בנימין בדווי (להלן: בדווי) קשרו קשר לשדוד את המתלון, עזמי פאר (להלן: עזמי), שהיה ידוע כחלפן כספים. בהמשך לכך, הגיעו הארבעה לפארק בסמוך לביתו של עזמי, שבו הוא התגורר עם בת זוגו פאדיה ושתי בנותיה הקטנות. שם הצטרפו אליהם שלושה אנשים נוספים – הנאשם 4, שהוא קטין, והנאשמים 5 ו-6 בכתב האישום. על-פי האמור בכתב האישום חמד וארשייד נשאו עמם אקדח, בסיועו של שרארה. לאחר שביצעו תצפית התפרצו לתוכו חמד, ארשייד ובנימין, בסיועו של שרארה, על-ידי שבירת הזכוכית של אחד החלונות. הנאשמים שנכנסו לבית חיפשו את עזמי על מנת לדרוש ממנו שימסור להם כסף. עזמי שהבחין בהם קפץ ממרפסת הבית ונמלט. אחד מן הנאשמים שנכנסו לבית נכנס לחדר השינה של אחת הילדות. כמו כן, אחד מהם הצמיד אקדח לראשה של פאדיה ודרש ממנה שתמסור לידיו את הכסף, הזהב ומפתחות הרכב של עזמי. במהלך יציאתם ירו הנאשמים שנכנסו לבית ירייה לכיוון תקרת הבית. אף ביחס למעשים אלה נטען כי שרארה סייע להם. בהמשכו של כתב האישום צוין כי חמד וארשייד גנבו מהבית כ-20,000 שקל במזומן, שיקים בסכום כולל של כ-600,000 שקל וכן ארנק מסמכים וגרמו לנזק, הכול בסיועו של שרארה.

3. בכתב האישום יוחסו לחמד וארשייד עבירות של קשר לפשע או לעוון לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין; התפרצות למקום מגורים לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין; נשיאה והובלה של נשק לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק העונשין. העבירה של קשר לפשע יוחסה גם לשרארה, וכן יוחסו לו עבירות של סיוע לכל העבירות האחרות דלעיל. לנאשמים האחרים יוחסו רק העבירות של סיוע להתפרצות למקום מגורים ונהיגה בזמן פסילה ועניינם אינו בפנינו.

4. הנאשמים כולם הודו בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון. ביום 24.1.2014 כולם הורשעו על סמך הודאתם זו, למעט נאשם 4 אשר הופנה לשירות המבחן על מנת שזה יחוזה דעתו לגבי שאלת הרשעתו ולגבי רכיבי הענישה בעניינו.

5. הסדר הטיעון כלל התייחסות לעונשים שלהם תעתור המדינה, כאשר מנגד הנאשמים יהיו רשאים לעתור לעונש כהבנתם. בכל הנוגע לבעלי הדין שבפנינו הוסכם כי המדינה תעתור לעונשים כדלקמן: לגבי חמד וארשייד - שבע שנות מאסר בפועל (ובנוסף לכך מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה); לגבי שרארה - שלוש וחצי שנות מאסר בפועל (ובנוסף למאסר על תנאי, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה).

6. ביום 1.9.2014 ביקש חמד כי יצורפו להליך שני כתבי אישום נוספים שהוגשו נגדו ושבעובדותיהם הוא מודה. אלה כללו את העבירות הבאות: הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין; תקיפת עובד ציבור לפי סעיף 382(א) לחוק העונשין; החזקת סם לשימוש עצמי לפי סעיף 7(א) בנסיבות סעיף 7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973.

7. בטיעון לעונש התייחסה המדינה לתכנון המוקדם שאפיין את ביצוע העבירות במקרה זה, כמו גם לפחד ולאימה שהיו נחלת חלקם של המתלוננים. בכל הנוגע למתחם הענישה, המדינה הפנתה לפסקי דין שבהם הוטלו עונשים של שש עד תשע שנות מאסר על מבצעי שוד. באופן יותר ספציפי, המדינה טענה למתחם של שבע עד עשר שנות מאסר בפועל בכל הנוגע לחמד ולארשייד, ולמתחם ענישה שבין ארבע לשבע שנים בכל הנוגע לשרארה.

8. הנאשמים עצמם טענו למתחמי ענישה נמוכים בהרבה. חמד טען כי בינו לבין עזמי נערך הסכם סולחה. ארשייד הדגיש את גילו הצעיר ואת סיכויי השיקום הטובים שלו. שרארה הדגיש את העובדה שלא היה הגורם הדומיננטי ואף לא נכנס כלל אל הבית.

9. בבואו לגזור את עונשם של הנאשמים בית המשפט המחוזי התייחס לכך שהעבירות שבוצעו על ידם פגעו בשלושה ערכים מוגנים: ההגנה על זכות הקניין, ההגנה על השלום והביטחון וההגנה על הפרטיות. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי הדגיש את החומרה המאפיינת את נסיבות העבירה - ובכלל זה האיום וההפחדה של פאדיה ובנותיה. על כן, בית המשפט המחוזי קבע כי בגין מעשיהם של חמד וארשייד, מתחם הענישה ההולם נע בין ארבע לשמונה שנות מאסר בפועל. ואילו באשר לשרארה נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל. לאחר מכן, בית המשפט המחוזי התייחס גם לנסיבותיהם האישיות של מבצעי העבירה, ובהקשר זה לעבר הפלילי של חמד, הכולל שתי הרשעות קודמות - האחת בגין החזקת סמים, והשנייה בגין עבירות נשק, שיבוש מהלכי משפט והפרעה לשוטר - ולהעדרו של כל אופק שיקומי ביחס אליו. כמו כן, בית המשפט המחוזי הביא בחשבון גם את עברו הפלילי של ארשייד הכולל הרשעה בגין עבירות רכוש בקשר לכלי רכב.

10. בסופו של דבר, בית המשפט המחוזי גזר על בעלי הדין שבפנינו עונשים כדלקמן: על חמד נגזר עונש מאסר בפועל של ארבע שנים וחודשיים (לאחר הפעלתו של עונש מאסר מותנה בחפיפה חלקית לעונשו); 18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים כשהתנאי הוא שלא יעבור בתקופה זו עבירת רכוש, אלימות או נשק מסוג עוון או פשע; קנס בסך 5,000 שקל וכן תשלום של פיצוי למתלוננים בסך כולל של 40,000 שקל. על ארשייד נגזרו ארבע שנות מאסר בפועל; 14 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת רכוש, אלימות או נשק מסוג עוון או פשע; קנס בסך 5,000 שקל וכן תשלום של פיצוי למתלוננים בסך כולל של 40,000 שקל. על שרארה נגזר מאסר בפועל של שנתיים; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת רכוש, אלימות או נשק מסוג עוון או פשע; קנס של 3,000 שקל וכן תשלום של פיצוי למתלוננים בסך כולל של 7,500 שקל.

הערעורים

11. בפנינו שני ערעורים - ערעורה של המדינה כנגד קולת עונשם של חמד וארשייד (ע"פ 227/15) וערעורו של שרארה להקלה בעונשו (ע"פ 269/15).

ערעור המדינה בעניינם של חמד וארשייד

12. בערעורה כנגד העונשים שהוטלו על חמד וארשייד המדינה טענה כי בית המשפט המחוזי הקל מאד עמם, בשים לב לחומרה שאפיינה את נסיבותיו של השוד, ובהתחשב במדיניות הענישה בכל הנוגע למעשי שוד מזוין.

13. מנגד טענו חמד וארשייד כי העונש שהושט עליהם הוא הולם. בנוסף לכך, הם הוסיפו וטענו כי למעשה כל החמרה עמם תהיה לא הוגנת בהתחשב בכך שבית המשפט המחוזי "הבטיח" להם כי אם יודו במסגרת הסדר טיעון עונשם בפועל יהיה ארבע שנים, ועל כן כל חריגה מכך תהיה בלתי הוגנת. עורכי דינם של חמד וארשייד ציינו כי מקובלת עליהם האפשרות של פסילת הסדר הטיעון כך שהמשפט יחזור ויתנהל מתחילתו בבית המשפט המחוזי.

14. טיעונם זה של חמד וארשייד הטריד אותנו. הוא התבסס על טענה עובדתית שלא הוכחה, ורמזה על התנהלות לא תקינה כביכול של בית המשפט במסגרת עריכתו של הסדר טיעון. על כן, הודענו לצדדים כי הדיון בערעור זה יידחה למועד קרוב שעד אליו יגישו הצדדים תצהירים רלוונטיים באשר לדברים שנאמרו במהלך הדיון בבית המשפט המחוזי.

15. ביום 30.4.2015 התקיים המשך הדיון בערעורם של חמד וארשייד. עורכי דינם הגישו תצהירים של בני משפחה של חמד וארשייד. תצהירים אלה לא כללו כל התייחסות להבטחה מטעמו של בית המשפט, אלא התייחסו בלשון כללית לכך שהיה "סיכום" בין הצדדים להסדר הטיעון שעונש המאסר לא יחרוג מארבע שנים, מבלי לציין את מקור הדברים.

16. תצהיר הוגש גם מטעם התובע שהופיע בתיק, אשר ציין כי הוא מתייחס למהלך הדיון לפי האמור בתרשימו, וכי אלה לא מעלים כל התייחסות לעונש של ארבע שנים.

ערעורו של שרארה

17. לטענתו של שרארה הטלת עונש מאסר של שנתיים היא החמרת יתר עמו. לטענת בא-כוחו בית המשפט המחוזי היה צריך להתייחס לשרארה כמו אל הנאשמים האחרים שאינם בפנינו ושנותרו מחוץ לבית, בשים לב לדרגת המעורבות הנמוכה שלו במעשים. הוא הוסיף וטען כי לא ניתן לייחס חומרה רבה למעשיו כאשר כתב האישום רק מציין באופן סתמי כי הוא "סייע" לחמד, לארשייד ולבדווי, ללא פירוט.

18. בכל הנוגע לשרארה ביקשה המדינה לדחות את הערעור ולסמוך את ידיה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. לשיטתה, עובדות כתב האישום מלמדות כי חלקו היה משמעותי יותר מזה של הנאשמים שעליהם הוטלו עונשים

פחותים, גם אם במידת חומרה פחותה מזו של חמד וארשייד, ובהתאם לכך עונשו אכן היה קל יותר מעונשם שלהם.

דין והכרעה

19. לאחר ששקלנו את הדברים אנו סבורים שערעור המדינה בעניינם של חמד וארשייד צריך להתקבל ואילו ערעורו של שרארה צריך להידחות.

20. בפתח הדברים נבהיר כי לטענה החמורה כאילו בית המשפט המחוזי "הבטיח" לצדדים מה יהיה עונשם של הנאשמים עוד קודם שנשמעו הטיעונים בעניין לא נמצא כל יסוד בתצהירים שהוגשו. טענה מסוג זה מוטב היה שלא הייתה עולה ללא ביסוס עובדתי. אין צריך לומר שלא הייתה כל מניעה מצד עורכי הדין שהופיעו בתיק להגיש תצהירים שיבטאו את העובדות שלהן טענו על בסיס ידיעתם האישית כמי שנכחו באולם הדיונים. כזאת הם לא עשו. כמובן, אילו ניתנה הבטחה מסוג זה הרי שהדבר היה לא ראוי ולא יכולה להיות מחלוקת על כך שלא היה לה מקום. אולם, משלא נמצא לטענה כל בסיס, אין צורך לקיים בה דיון. בשולי הדברים, נוסיף כי התרשמנו שאף תצהירו של בא כוחה של המדינה באשר לדיון באולם נוסח בלשון לאקונית, וכי ניתן היה לצפות ממנו לדיוק רב יותר בפרטים. מכל מקום, במישור האופרטיבי, די בכך שחמד וארשייד לא הניחו כל בסיס, אף לא בסיס קלוש, לטענה החמורה שהועלתה בשמם.

21. אם כן, אנו נדרשים להתייחס לערעורה של המדינה לגופו. לאחר שבחנו את נסיבות העניין, כמו גם את מדיניות הענישה, אין ספק בליבנו כי עונשם של חמד וארשייד היה צריך להיות חמור בהרבה (ראו למשל: ע"פ 6245/12 אבו רגילה נ' מדינת ישראל (6.7.2014); ע"פ 8205/12 דדון נ' מדינת ישראל (26.12.2013); ע"פ 2471/12 סבן נ' מדינת ישראל (12.6.2013)). זאת, בהתחשב בכך שמדובר בשוד אלים ומתוכנן, הכולל אף שימוש בנשק חם, קרי מעשים המסכנים חיי אדם פשוטו כמשמעו. למעשה, דומה כי אף מבלי להידרש במפורט למתחם הענישה הראוי במקרה דנן, הרי שהגבול התחתון של רף הענישה שקבע בית המשפט המחוזי בעניינם של חמד וארשייד, היה נמוך יתר על המידה.

22. עם זאת, אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהשיתה הערכאה הדיונית, ואף בעשותה כן היא אינה נוטה למצות את ההחמרה בענישה במקרה שבו הערעור על העונש מוגש על ידי המדינה (ראו למשל: ע"פ 4197/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (12.4.2015)). אשר על כן, אנו סבורים שניתן להסתפק בתוספת של שנת מאסר בפועל לכל אחד מהם, כך שמרכיב המאסר בפועל בעונשו של חמד יעמוד על חמש שנים וחודשיים ואילו מרכיב המאסר בפועל בעונשו של ארשייד יעמוד על חמש שנים. שאר מרכיבי הענישה יישארו בעינם כמפורט בפסקה 10 לעיל.

23. לעומת זאת, אנו סבורים שדין ערעורו של שרארה להידחות. מעורבותו כמסייע למעשה שוד חמור מסוג זה אינה מאפשרת להקל עמו יותר מכפי שהקל עמו בית המשפט המחוזי. הדברים נאמרים ביתר שאת בשים לב להחמרה בעונשיהם של חמד וארשייד שעליה החלטנו.

24. סוף דבר: ערעור המדינה (ע"פ 227/15) מתקבל כך שעונשיהם של חמד וארשייד יהיו כמפורט בפסקאות 10 ו-22 לעיל, וערעורו של שרארה (ע"פ 269/15) נדחה.

ש ו פ ט ת

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט ע' פוגלמן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז.

ניתן היום, ח' בסיון התשע"ה (26.5.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת
